WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го ЛИСТОПАДА 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 4, 1958 No. 212. VOL LXV

АРХИЄПИСКОП КОНСТАНТИН БОГАЧЕВСЬКИЙ ІНСТАЛЬОВАНИЙ, ЯК ПЕРШИЙ МИТРОПОЛИТ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗДА, ЩО СТАЛА НОВОЮ ЦЕРКОВНОЮ ПРОВІНЦІЄЮ

16 Владик, 300 священиків та понад 12,000 вірних взяло участь у врочистій церемонії інсталяції, довершеної Апостольським Делеґатом з Вашинґтону. ВПреосв. Кир Максим Германюк, перший Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді, підкреслює ролю і значення нової Метрополії та українських церковних традицій.

Филаделфія. — 16 архиєпископів і єпископів, 300 священиків і понад 12,000 вірних, що приїхали всіми засобами транспорту, в цьому і сотнями винайміених автобусів з багатьох, навіть найдальших місцевостей, взяли минулої суботи 1 листопада участь у врочистій інсталяції ВПреосвященного Архиєпископа Кир Константина Богачевського як першого Митрополита Української Католицької Церкви в З'єдинених Державах Америки, що була рівночасно піднесена до Митрополії та стала новою церковною провінцією в ЗДА. Нова церковна провінція охоплює два дотеперішні екзархати, Филаделфійський і Стемфордський, які рівночасно були піднесені до спархій. Врочистостей ерекції нової Митрополії та інсталяції нового Митрополита довершив Архиєпископ Амлєто Чіконяні, Апостольський Нунцій у Вашинґтоні, під час Архиєрейського Богослуження, що його відправив новоінстальований Митрополит у майже по береги заповненій вірними „Конвеншен Гол". Врочистість інсталяції: прочитання папських буль Преосв. Кир Йосифом Шмондюком, филаделфійським єпископом-помічником, та проведення відповідної присяги Апостольським Делеґатом, відбулась під час Богослуження після прочитання св. Євангелія. Після цієї врочистости Апостольський Делеґат виголосив проповідь, головною темою якої була історія і зокрема мартирологія Української Католицької Церкви та її Владик на рідній землі. Варто підкреслити, що Апостольський Делеґат, промовляючи англійською мовою, вживав виключно терміну Українська Католицька Церква. Після Богослуження, під час якого тисячі вірних приступили до св. Причастя, виголосив коротку проповідь ВПреосв. Кир Максим Германюк, перший Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді. Владика, промовляючи по-українськи, звернув у першу чергу увагу на те, що створення з Української Католицької Церкви в ЗДА окремої церковної провінції, надає цій Церкві своєрідного права громадянства в усіх відношеннях, зокрема коли мова про її прекрасні традиції та незрівнянний своєю красою обряд. Архиєрейське Богослуження, яке відправляв новоінстальований Митрополит та при якому дияконували всч. о. Юрій Паздрій та Ярослав Сірко, відбувалось на великій і відповідно пристосованій сцені. Притягав увагу також артистично виконаний іконостас. У Богослуженні, крім новоінстальованого Митрополита і Апостольського Делеґата та Митрополита Кир Максима Германюка з Канади і єпископа-помічника Кир Йосифа Шмондюка, взяли участь ВПреосв. Кир Амврозій Сенишин, єпископ Стемфорду, Преосвященні Кир Андрій Роборецький і Кир Ніль Саварин з Канади, Преосв. Кир Йосиф Мартинець з Бразилії, Преосв. Кир Іван Прашко з Австралії, Преосв. Кир Микола Елько і Преосв. Коціско з Питсбургу, а з римо-католицьких владик були приявні Архиєпископ Джан О'Гара з Филаделфії, Єпископ Джером Ганнан зі Скрентону і Єпископ Джастіс МекКарті з Кемден. Підчас Богослуження співали об'єднані хори під диригентурою п. Задорожного.

У врочистостях взяли участь репрезентації майже всіх наших центральних та багатьох льокальних товариств і установ. Український Народній Союз репрезентували гол. предс. Дмитро Галичин, заст. гол. предс. Йосип Лисогір, гол. секретар д-р Ярослав Падох та гол. касир Роман Слободян і редактори „Свободи" А. Драган, Б. Кравців і д-р Лука Луців.

Після церковних врочистостей відбулись два прийняття, по полудні для священиків і ввечері в готелі Варвик для мирян.

Митрополит Української Католицької Церкви у ЗДА архиєпископ Кир Константин Богачевський

Президент закінчив виборчу кампанію заявою про врятування економії

Балтимор, Мериленд. — Президент Айзенгавер 31-го жовтня закінчив цьогорічну виборчу кампанію заявою про те, що „економію країни вдалося врятувати" проти екстремістів в Конґресі, які хотіли нас всіх настрашити, в тому і себе самих". Ті екстремісти постійно заявляли, що країна „входить в небезпечну рецесію", і тому плянували ухвалити законопроєкти про поборювання цієї рецесії, якої не було в такому виді, як вони її передбачали. Президент виступив проти демократичних критиків економічної політики уряду і назвав демократичного сенатора Гюберта Гофмрі, який твердив, що „уряд Айзенгавера плянує обдурити й доцільну імпрезу". Айзенгавер сказав у відповідь на це, що він „ніколи не плянував би обдуманої нужди для своїх американських співгромадян". Президент сказав, що його урядові і йому вдалося не допустити до глибшої економічної затримки, і тепер ця країна є знову на шляху до повного добробуту.

В АМЕРИЦІ

● Промисловий комісар нюйоркського стейту пригадує, що всі працівники мають право не працювати дві години в дні 4-го листопада, щоб могли взяти участь у виборах. Ці години мають бути платні, але їх треба наперед зголосити у підприємця.

● Мале містечко Линколн в Ню Гемпшир привітало колишнього головного дорадника Президента Шермана Адамса окремою резолюцією, яку ухвалила міська рада. Цю резолюцію прийнято одноголосно, самими демократичними голосами. Адамс відмовився мати свій плян на майбутнє.

● У вересні цього року заключено будівельних контрактів на суму 3,215,919,000 дол. — на 26% більше від вересня 1957 року. Це вже 5-й місяць цього року, коли будівельні контракти були більші від трьох більйонів долярів. Збільшилося число приватних мешкальних будинків і число публічних будівель.

● У Филаделфії перестав виходити журнал „Головний магазин і історична хроніка", яку заснував був Бенджемін Франклін 217 років тому, і який тепер появлявся як квартальник. Припинення журналу спричинив брак фондів.

● 13 мільйонів американців щадять гроші в т. зв. „Різдвяних Клюбах", і цього року в листопаді вони дістануть із банків 1,365,000,000 долярів, на 3% більше в порівнянні з минулим роком. Пересічно кожний „різдвяний" щадник дістане по 105 дол. Ню Йорк має 2,641,840 таких щадників, які дістануть із щадниць — 281,861,000 дол.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ 40-ві РОКОВИНИ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

Упродовж минулої суботи і неділі, 1 і 2-го листопада, численні українські громади в цій та інших вільних країнах врочисто відзначали 40-ві роковини Листопадового Зриву, де фактo встановленої і де юре проголошеної української влади у Львові і Західній Україні. У цій країні Листопадові Свята відбулись вже в Ню Йорку, Джерзі Ситі, Пасейку, Нюарку, Байоні, Йонкерс, Филаделфії, Дітройті, Вунсакеті та багатьох інших громадах.

В Ню Йорку

Ню Йорк. — Місцева громада достойно й одностайне пошанувала пам'ять незабутнього зриву 1-го Листопада у його 40-ліття. В неділю 2-го листопада вполудні відправлено молебень та панахиду в місцевих православних церквах св. Володимира і св. Тройці, а в год. 5 по пол. в греко-католицькій церкві св. Юра, при співучасти 7-ох священиків з парохом о. Катрієм на чолі. Зворушливу проповідь виголосив о. С. Сабол, немов доповнюючи проповідь пароха о. Катрія про вагу патріотичного виховання, виголошену в часі ранньої Служби Божої. Співали получені хори „Думка" та церковний хор „Дзвони". Вечером о год. 7 в залі Ірвінґ Вашинґтон школи відбулася святочна академія при, як на дощеву погоду, дово́лі значній участі громадянства. Після національних гимнів слідувало відкриття академії п. Іваном Винником, головою Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій м. Ню Йорку, який влаштував академію, промова — ред. Лева Лепкого, густо перетикана споминами з листопадових подій, в яких він як старшина УСС брав участь, деклямація сумівки Р. Кейс, стрілецькі пісні, виконані дуетом пп. І. Коновів та В. Калин при фортепіяновім супроводі д-ра Б. Базаля, промова в англійській мові адв. Івана Робертса, сольоспів чотирьох пісень, виконаний арт. Левом Рейнаровичем при форт. супроводі п. Чічки-Андрієнко, деклямація вірша А. Курдидика „Стрілецька шапка" у виконанні п. В. Калин та ціла низка пісень, в більшості стрілецьких, у виконанні хору „Думка" під орудою дир. Л. Крушельницького та супроводі Р. Стецури. Відкриваючи академію п. І. Винник привітав з 40-літтям Листопадового Чину приявного на залі державного секретаря закордонних справ Західньо - Української Народної Республіки, президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького та неприявного на академії, мешканця Ню Йорку колишнього містоголову Національної Ради в 1918 році д-ра Лева Ганкевича, як також всіх приявних старшин і вояків Української Галицької Армії, яких було на залі біля тридцять осіб. Приявні привітали названих рясними оплесками. До святочного відмічення великого ювілею 1 Листопада причинилася видана напередодні свята ілюстрована одноднівка у виді 7 числа „Вістей Інформаційної Служби Комітету Організацій м. Ню Йорку", яку зредаґував д-р Ярослав Гриневич.

В Джерзі Ситі

Листопадова Академія відбулась тут 2 листопада в прекрасній залі нового Народнього Дому, яку, не зважаючи на дощову погоду, у великій частині заповнила публіка, між ними і кількох учасників Листопадового Зриву. На програму Свята, започаткованого відспіванням американського і українського гимнів, склались: вступне слово голови місцевого Відділу УККА п. Антона Шарана, відчитання заклику УККА секретарем місцевого Відділу УККА п. Є. Біликом, промова ред. А. Драгана, виступ байонського чоловічого хору під диригентурою п. Миколи Кормелюка, деклямація сумівки Ярослави Доманської, фортепіянове соло учениці УМІнституту Оксани Нагнибіди та деклямація „В Листопадову ніч", виконана ст. пласт. Дзвінкою Мартюк і гуртками пл. юначок „Лисиці" і „Калина" під проводом пл. сен. Ольги Колодій. Приявний на Святі заст. гол. предсідника УНС та віце-предсідник УККА п. Йосип Лисогір говорив коротко про працю УККА, закликаючи громаду до жертвенности на цілі Народного Фонду. Свято закінчено відспіванням гимну „Не пора". Треба підкреслити, що імпреза була зорганізована і переведена спільними силами зорганізованої в Пласті і СУМА молоді під загальним проводом станичного пл. сен. Юрія Ференцевича. Академія була попереджена відправою Панахид в місцевій укр. кат. церкві св. Петра і Павла всіма трьома її священиками, з парохом всч. о. монс. Й. Бацою на чолі, як також у місцевій УАПцеркві св. Володимира.

В Йонкерсі

У неділю 2-го листопада старанням Товариства був. Вояків УПА, II-го Відділу ООЧСУ і Осередку СУМА ім. 30-го червня відзначено в Йонкерсі, в залі парафіяльної школи Укр. Гр.-Кат. Церкви св. Михаїла 40-річчя Листопадового Зриву і 16-ті роковини створення Української Повстанської Армії. Ранком цього ж дня відправлено Службу Божу в намірені українського Народу і Панахиду за Душі Поляглих у боротьбі за волю України. Академію розпочато співом американського гимну — жіночий хор під керівництвом проф. Р. Левицького. Вступне слово виголосив п. Л. Шморгай, а святочну промову — ред. В. Давиденко. Капеля бандуристів під проводом проф. Р. Леви цького відспівала „Думу про Бондарівну", „Українську Зорю" (муз. Козака), стрілецьку пісню „Бистра вода" і „Мовс рідна". „Перше Листопада" (вірш Б. Кравцева) відделямувала О. Коверко, а „Марш Чорного Лісу" (вірш М. Бослава) — Л. Булат. Академію в якій взяло участь 350 осіб, закінчено співом українського гимну. Удекорування і оформлення сцени виконали В. Кульчицький і Р. Глушко.

НТШ в Ню Йорку

Сороколіття Листопадового Зриву відсвяткувало Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА Урочистою Науковою Конференцією, яка відбулася 1 листопада 1958 р. в год. 6 вечора в залі НТШ в Ню Йорку. Пропам'ятну річницю цієї всеукраїнської події відкрив генк. штабу ген.-пор. П. Шандрук. У вступній промові він вказав на велике значення того Зриву, яким автохтонний український нарід встановив владу на всій західньо-удраїнській етнографічній території, підкресливши тим історичне право на цю землю. Для всесільного насвітлення події, яка тритижневими боями за Львів започаткувала створення Західньо-Української Народньої Республіки і Української Галицької Армії та цілий ряд дій, яких завершенням був Акт Злуки з 22 січня 1919 р., відбулися в

(Закінчення на стор. 3-тій)

ПРОВІДНИКИ ДЕМОКРАТІВ І РЕСПУБЛІКАНЦІВ ВІРЯТЬ У ПЕРЕМОГУ СВОЇХ ПАРТІЙ

Вашинґтон. — Голови крайових комітетів демократичної і республіканської партій, виступаючи востаннє перед виборами і подаючи огляд виборчої кампанії, висловили беззастережну віру у перемогу своїх партій у вівторкових виборах. Провідник республіканців Мід Алкорн, виступаючи на пресовій конференції, влаштованій Американською Радіовою Компанією, заявив, що у висліді виборів республіканці здобудуть більшість і тим самим контролю у Палаті Репрезентантів. Таке ж саме переконання висловив і провідник демократів Пол М. Болтер, голова крайового комітету демократичної партії, який твердив, що демократи додадуть не тільки 47 мандатів до своєї більшости в Палаті Репрезентантів, але й теж здобудуть 11 або 12 місць у Сенаті і яких три або чотири становища губернаторів. Республіканці не надто певні перемоги в Сенаті, бо як заявив Алкорн, вона буде трудною. У виборах, що відбуваються у вівторок дня 4 листопада, американські виборці мають вибрати 432 конґресменів, 33 сенаторів і 32 губернаторів. Стейт Мейн вибрав двох сенаторів і 3-ох конґресменів, і тепер там вже немає виборів. Передбачають, що 48,130,000 виборців піде до виборчих льокалів; буде це найбільше число виборців у непрезидентських виборах, які, згідно з вислідом опитування журналістів із Ню Йорк Таймс, у малі б вибрати 8 більше демократичних сенаторів і понад 20 більше демократичних конґресменів; в теперішньому числі губернаторів не мало б бути більших змін, але демократи заявляють, що таки вони мають і тут більші вигляди на перемогу. Опитувачі стверджують, що губернатор Рокфеллер має деяку перевагу над своїм колегою мільйонером губернатором Гарриманом, але прихильники Гарримана твердять, що їх кандидат переможе, бо в цілій країні мають панувати серед виборців прихильні для демократів настрої.

17 осіб згинуло в літаку, захопленому кубинськими повстанцями

Гавана, Кубинська Республіка. — Представник кубинсько-летунської лінії повідомив, що в літаку, який під час лету з Флориди до Куби захопили були кубинські повстанці, згинуло 17 осіб під час того, як той літак пробував приземлитися на малому летовищі в районі повстанців у Східній провінції на Кубі. Тільки три особи залишилися живими, і один із них, американський громадянин Озріо Мартінез оповідає, як то 4 озброєні в револьвери, юнаки змусили пілота летіти до території на Кубі, яку контролюють повстанці Фіделя Кастро. У східній провінції пілот змушений був приземлитися за замалому для чотиримоторового літака летовищі, і внаслідок того сталася катастрофа, в якій розбився літак і згинуло 17 осіб, між ними і всі 4 озброєні повстанці, дружина Мартінеза та троє дітей. Представник американських консульської влади в Гавані повідомляє, що, згідно з його відомостями, на літаку було 7 американських громадян. Це вже другий літак, захоплений повстанцями, бо перший вони змусили приземлитися на своїй території 21-го жовтня.

У ЖЕНЕВІ РАДИТИМУТЬ НАД ЗАБЕЗПЕКОЮ ПРОТИ НЕСПОДІВАНОЇ АТАКИ

Вашинґтон. — Керівні американські кола з вдоволенням прийняли до відома совєтську згоду, щоб перевести конференцію військових фахівців над питанням забезпеки проти загрози несподіваної атаки. Відповідну ноту большевики передали в минулу суботу американській амбасаді в Москві. Ця конференція має почaтись 10 ц. м. у Женеві, з участю ЗДА, Англії, Франції, Канади й Італії по західньому боці та СССР, Польщі, Чехословаччини і Альбанії по східньому. Совєти застерегли собі „паритет членства", із сути пропаґандивних „престижевих" причин, щоб мати арґумент перед своїми власними сателітами, що вони є „рівними партнерами" західних великодержав. З'єдинені Держави вказують вправді, що річ іде не про число учасників і кількість заступлених держав, а про фаховість військовиків, але — щоб не ускладнювати справи — погоджуються на совєтську вимогу. За часописними твердженнями, в найближчих днях ЗДА офіційно дадуть свою згоду на запропонований Совєтами склад учасників конференції. Совєти заявили у згаданій своїй ноті з минулої суботи, що вони вважають забезпеку проти несподіваної атаки, як питання, зв'язане з розбросненням. Невідомо, що вони під цим розуміють і чи будуть настоювати на генеральній забороні атомової зброї, згідно з своєю дотеперішньою тактикою, чи погодяться на ділові переговори про встановлення такої інспекційної системи, яка виключала б несподіваний характер атаки. Така інспекційна система вимагала б контрольно-інспекційні станиці на суходолі в різних державах, особливо в портах на залізничих вузлах, на летовищах і ракетних базах, які теж контролю летунством, згідно з давньою пропозицією през. Айзенгавера про „відкрите небо". Совєти твердять, що коли атомова зброя буде заборонена, тоді взагалі нема глузду втримувати стежних інспекторів, — ЗДА вважають такий арґумент за безвартісну пропаганду, бо навіть такий договір про заборону вживати атомову зброю не матиме практичної вартости, якщо Совєти матимуть склади атомової зброї і далі безконтрольно продукуватимуть таку зброю. Ще з 1955-го і 1956-го років існують різні проєкти, як забезпечитись проти загрози несподіваної атаки. За становищем Заходу, острах перед можливістю несподіваної атомової атаки збоку Совєтів є найголовнішим джерелом напруження міжнародної атмосфери і перегонів у зброєнні.

У Женеві продовжується східньо-західня атомова конференція

Женева. — Східньо-західня конференція, яка розпочалася у Женеві в минулу п'ятницю 31 жовтня ц. р. над справою припинення всіх дальших атомово-водневих експериментальних вибухів, продовжується за закритими дверима в палаці колишньої Ліги Націй. Совєтський делеґат Семйон Царапкін заявив журналістам, що наради є „довірочні і приватні" і відмовився будь-що сказати на цю тему. Таку саму позицію зайняли американські й англійські делеґати. Найближче засідання призначено на понеділок 3 листопада ц. р. За пресовими коментарями, перед засадниче питання, що поділить учасників конференції, є дилема: чи проголосити негайно припинення всіх дальших експериментальних вибухів „по всі часи", як цього хочуть большевики, чи спершу вирішувати справу встановлення контрольно-інспекційної системи, як на цьому настоюють ЗДА й Англія. Сам приїзд совєтської делеґації до Женеви і приявність між її членами двох видатних совєтських атомових учених, які брали участь в Женевській конференції фахівців в літі ц. р., що пропонувала встановити 160-170 контрольних пунктів в різних країнах, дає підставу до деякого оптимізму — твердять часописи.

Папа Іван XXIII прийняв на авдієнції американських кардиналів

Рим. — Папа Іван XIII прийняв в минулу суботу 1 листопада ц. р. на окремих приватних авдієнціях американських кардиналів Францис Спелмана з Ню Йорку і Джеймса МекЕнтайра з Лос Анджелес. Вони водночас розпращались з новообраним Папою, бо негайно після вівторкової коронації Папи вийдуть до З'єдинених Держав. Те саме стосується чілійського кардинала Хозе Марії Родрігеза, який має 92 роки і є найстаршим з живучих кардиналів, та еспанського кардинала Енрік Пля і Деніслая. У духовних колах в Римі втримується вперта поголоска, що новий Папа задумує зараз після своєї коронації скликати консисторію для доповнення колегії кардиналів до 70-ти, а навіть вище цього числа. Таким чином має бути призначених 17 нових кардиналів. Із них напевне кардинальський капелюх дістане монсіньйор Доменіко Тардіні, державний про-секретар, а сім інших кардиналів займуть опорожнені місця в Мілані, Неаполі, Шикаго, Утрехті, Відні, Вестмінстері і в Севіллі. Число 70

У СВІТІ

● Шведська Академія Наук, яка признає нагороду Нобеля, збойкотувала влаштовану шведськими комуністами під протекторатом совєтської амбасади церемонію, під час якої вручено комуністичному поплечникові письменнику Артурові Люндквістові „нагороду Леніна". Шведські совєтофіли перевели серед „невтральних" багатіїв збірку і, доставши також якусь суму від Москви, вручили тому письменникові чек на 24,000 дол., який виплатив свою „незалежність" від фонду нагороди Нобеля.

● З Москви виїхав у тримісячне турне по західній Европі й Америці балет „Берьозка", що складається виключно з жінок. Перший виступ „Берьозки" в Ню Йорку призначено на 4-го листопада.

● На летовище Орлі під Парижем вперше прилетів у минулий понеділок американський ракетний пасажирський літак, згідно з постійним розкладом летів, з Ню Йорку до Парижу він летів 8 годин і 41 хвилину. Між пасажирами був 17-річний учень Карль Іогансон. В останній хвилині виявилось, що він летить без дозволу батьків, які повідомили з летовища телефонічно, після короткої розмови батьки дали свою дозволу на одноразовий квиток.

● На Кипрі урочисто відсвяткували 18-ті роковини відкинення Грецією ультиматy Муссоліні і проголошення її вірности англійським союзникам. З тієї нагоди англійці дозволили мешканцям Кипру перевести маніфестації, а підпільна організація грецьких революціонерів стрималась на той день від будь-яких актів терору. Проте, наступного дня терористи відновили і англійці знову проголосили поліційну годину в Нікозії та інших містах Кипру.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАДІЇ НА ЕВОЛЮЦІЮ

Недавно, в англійській телевізійній передачі державний секретар Джан Фостер Доллес висловив погляд, що в майбутньому комуністичні режими прикладатимуть більше уваги проблемі добробуту своїх громадян, ніж міжнародного комунізму. На пресовій конференції Дж. Ф. Доллеса у Вашингтоні, у вівторок минулого тижня, запитали Доллеса, чи ті його завваги не суперечать попереднім, в яких він таврував комуністичний імперіялізм, інтернаціональну експансію і інтернаціональні амбіції комуністів. Доллес радо підхопив цю тему. „Я висловлював багато разів своє переконання, що на довшу мету прийде еволюція нинішних совєтських правителів у тому напрямку, що вони ставатимуть більш націоналістами і менше інтернаціоналістами. Тепер вони є, так мовити, невільниками доктрини інтернаціонального комунізму, світової революції і конечности вживати всіх можливих засобів, людських і матеріяльних, щоб поширити своє правління на весь світ. Іншими словами, вони експлуатують народи, що над ними вже заволоділи, щоб видушити з них соки, потрібні для поширення комуністичного панування у світі. Не вірю, щоб ця система могла втриматись у вічність. Зате вірю, що неминуче мусить прийти еволюція, зміна в напрямку правління, яке турбуватиметься більше справою добробуту власних громадян, та менше виснажуванням тих громадян в ім'я дальших підбоїв за кордоном. Вже й тепер слідна деяка еволюція. В Совєтському Союзі, може, турбуються тепер дещо більше життьовою стопою народу, ніж це було за Сталіна. Є там більше особистої безпеки, трохи більше свободи думки,і, маю враження, більше уваги до питання добробуту". На запит, чи ці завваги не перечать попереднім висловам Доллеса про заламання большевизму „самого від себе", Доллес відповів: „Ні, це саме той шлях, на якому він заломиться. Він загине тому, що на довшу мету люди просто не дозволять, щоб їх експлуатували, витискали виключно для користей закордонних воєнних підбоїв. Уряд буде примушений рахуватися більше з вимогами власних громадян".

На тему тривкости чи тимчасовости большевицького режиму постійно говориться, бо ж він становить найбільшу загрозу для всього вільного світу. Прагнення людства до миру й острах перед атомовою війною з одного боку та свідомість, що угодівство супроти комунізму є заохотою для його дальшої агресивности, це центральна дилема Заходу. Кол. президент Герберт Гувер, своєю заявою, що поярмлені Совєтами народи зможуть визволитися тільки в обставинах „нового катаклізму", недвозначно висловив переконання, що тільки війна доведе до розвалу Совєтського Союзу. Доллес, подібно, як англійський історіософ Арнолд Джозеф Тойнбі, каже, що не треба війни, бо большевизм заломиться внаслідок внутрішньої еволюції. Але найбільша в них одна прогалина: недобачування чи промовчування факту, що російський комунізм нерозривно зв'язаний з російським імперіялізмом.

Російський імперіялізм запряг на свої послуги міжнародний комунізм, а не навпаки. Хрущов і його кумпани вже тепер є російськими націоналістами. Зате німецькі, польські, італійські, французькі чи в'єтнамські комуністи не мають права бути націоналістами і мусять працювати для поширення сфери впливів СССР. В очах мільйонів людей комунізм, як ідея, збанкротував і напевно йде до повного банкрутства. Але цей комунізм спирається на військово-політичній системі, здвигненій не задля тріюмфу соціяльно-економічної ідеї, а задля збільшення російської великодержави. Тому Доллес мав би більше рації, коли б говорив про динаміку відосередніх національно-визвольних рухів в Совєтському Союзі, ніж про невдоволення підсовєтських нещасних громадян з економічного експлуатування їх. Але, сказавши таке „а", він повинен би сказати логічне „б": про необхідність всебічно підтримувати ті визвольні рухи.

Ті, які знають комуністичну доктрину з практики, зазнали на собі совєтську систему правління, знають найкраще, що ту рабовласницьку імперію, оперту на хитрій комбінації російського імперіялістичного націоналізму з міжнародним комунізмом, та її вічну загрозу для світу можна перемогти тільки її розчленуванням та встановленням на її обширі суверенних національних держав. Тимто не пасивні надії на „еволюцію", але активна допомога революційним визвольним рухам поневолених народів є в найкращому інтересі волелюбного людства та його змагання до тривкого миру.

Іван Порітко

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ

Сорокріччя наших визвольних збройних змагань цього року відзначаємо далеко від Рідних Земель. І знову в наших спогадах встане незабутній величний Чин, коли то в сірий першолистопадовий день 1918 року сповнилися мрії багатьох поколінь. По кількасотлітній неволі, серед гуку гармат та клекоту скорострілів блакитно - жовті прапори на вежах города Львова сповіщали, що українці виявили свою волю жити самостійним життям у своїй незалежній державі.

Нема у світі народу, щоб свою незалежність здобув за одно покоління. Так сталося і з нами. Минули роки кривавої боротьби, в нерівному змагу програли ми не один бій, але не програли своєї Ідеї. Кожний український вояк у найбільшому запалі сповняв свій найвищий обов'язок, вірно і з посвятою служив своїй батьківщині, боронячи український народ і здобуваючи йому незалежність.

По кривавих жертвах, виснажливих трудах, пошестях, не всі ми вернулися з поля бою. Багато тисяч з нас залишилось на побоєвищах, поклало свої молоді голови за незалежність України. Крути, Київ, Маківка, Львів, Зимові Походи, Чортківський пролім, Базар, Вінниця, згодом — Броди і боротьба УПА.

Прапор боротьби за незалежність України одно покоління передає другому.

У кожній збройній боротьбі бувають не тільки перемоги, але й поразки, в кожному бою бувають жертви.

З визвольної боротьби і з другої світової війни остались тисячі українських воєнних інвалідів. На рідних землях інвалідами опікуватися ми не можемо, зате у вільному світі українська спільнота вміє пошанувати героїв нашої кривавої боротьби за волю. Доказом цього є щедрі пожертви у листопадових збірках на Дар Українському Воєнному Інвалідові, що їх кожного року переводить Суспільна Служба Комбатантів, в склад якої входять діючі на терені ЗДА українські вояцькі організації.

Українські воєнні інваліди та немічні українські колишні військовики розпорошені по всьому світі. Найбільше є їх все ще в Европі. Ними безпосередньо опікується Союз Українців Воєнних Інвалідів в Німеччині, що одержує фонди на допомогу з пожертв українського громадянства, головно ЗДА, Канади і ін.

Під опікою СУВІ від 1952 р. було 485 інвалідів та немічних кол. вояків, яким уділено допомоги за ці шість років понад 52,000 долярів або коло 210,000 нім. марок, що в пересічі на одного потребуючого помочі становить 431.50 н. м. З цієї допомоги скористало: 66 інвалідів з армії УНР—УГА, що отримали 29,946.35 ні м., 67 українських військовиків, старших віком — 10,511.40 н. м., 101 з І УД УНА — 61,695.50 н. м., 10 з УПА — 7,406.80 н. м., 12 з Українського Визвольного Війська — 7,425.65 н. м., 2 з Українського Легіону — 1,102.63 н. м., 1 з Карпатської Січі — 622.75 н. м., 11 двів по інвалідах — 2,481.00 н. м., 79 з різних нім. формацій — 38,390.25 н. м., 10 з російської армії — 5,644.80 ні м., 9 з австр. армії — 6,865.00 н. м.,6 зі совєтської армії — 4,500.75 н. м., 3 з польської армії — 1,995.90 н. м., 2 з румунської армії — 1,746.55 н. м. До 1955 року користало з допомоги ще 96 кол. вояків (до того часу неверифіковані), які в міжчасі виїхали з Німеччини, головно до Америки і в більшості опинилися під безпосередньою опікою Суспільної Служби Комбатантів в ЗДА. Тим кол. воякам до 1955 року уділено допомоги 12,920.55 н. м.

За час від 1952 до 1957 року померло 43 інваліди, а виїхало з Европи 96, так, що з 485 в 1952 році осталось тепер ще потребуючих допомоги 346 колишніх українських військовиків, і за них не повинно забувати наше громадянство.

Поза інвалідами в Европі, проживає ще понад 100 українських інвалідів і старших віком в ЗДА і Південній Америці, якими безпосередньо опікується Суспільна Служба Комбатантів. Українськими Воєнними інвалідами в Канаді опікуються тамошні комбатантські організації.

Кількість потребуючих помочі кол. вояків у ЗДА кожного року збільшується. Кільнадесять безпосередніх учасників визвольної збройної боротьби не можуть заробити самі на свій прожиток, тому обов'язком нашого громадянства є допомогти їм прожити останні роки життя. При цьому зазначуємо, що Суспільна Служба Комбатантів допомагає переважно самотнім, які не мають родини.

У минулорічній листопадовій збірці, що її переводила Суспільна Служба Комбатантів, зібрано в ЗДА 10,968.50 долярів. З того вислано для розподілу в Европі $4,550.00. Уділено індивідуальної допомоги в Бельгії, Еспанії і ін. $638.24. Уділено індивідуальної одноразової допомоги в Бразилії й Арґентині $1,212.82. Уділено індивідуальної допомоги в ЗДА $2,220.00. — Разом уділено допомоги за 1957 рік $8,621.06. Закуплено машинку до писання $108.31. Витрачено на кошти збірки $203.14. — Решта сальдо виносить $2,035.99.

Від 1953 року наші комбатантські організації - ОбВУА, Братство Українських Січових Стрільців, Братство кол. Вояків І УД УНА, Об'єднання колишніх Вояків УПА — за згодою наших центральних установ УККА і ЗУАДК ведуть опіку над кол. українськими військовиками (воєнними інвалідами і немічними вояками, старшими віком) в Суспільній Службі Комбатантів, яка користується в своїй акції збірковими управленнями нашої допомогової центральної організації ЗУАДКомітету. Українська громада в ЗДА ставиться назагал до праці Суспільної Служби Комбатантів з великим зрозумінням, доказом чого є постійний зріст пожертв. З приємністю треба підкреслити, що ділення інвалідів на „ваших" і „наших" вже минулося, а з тим минулися сепаратні збірки на інвалідів наших окремих військових формацій, які у минулих роках впроваджували хаос та дезорієнтували громадськість. Допомога Суспільної Служби тепер уже вповні оформлена. Розподіл допомоги ведеться вже устійненим порядком, і від 1955 року її отримують тільки зареєстровані й верифіковані воєнні інваліди та немічні кол. українські вояки. В Европі розподіл допомоги ведеться за посередництвом Союзу Українців Воєнних Інвалідів в Німеччині, у вийняткових випадках через комісію індивідуальної помочі, головно на лікування чи закуп протез і т. п.

У 40-річчя Листопадового Зриву спитаймо себе всі і кожний зокрема — чи ми гідно виконуємо листопадовий заповіт і чи ми є послідовниками Листопадового діла? Не відповідаймо непотрібними патріотичними фразами, а даваймо відповідь реальними ділами. Таким ділом є допомога нашим воєнним інвалідам. У листопадових святкуваннях нам передусім треба пригадати тих наших воїнів, які втратили в збройній боротьбі за Україну своє здоров'я, або окаліченіли. Даймо ж щедрі пожертви на допомогу українським воєнним інвалідам, щоб щирою жертвенністю доказати нашу свідомість — гідну Першого Листопада. Не відмовляймо своєї щедрої пожертви, коли у місяці листопаді прийдуть за датками збірщики Суспільної Служби Комбатантів.

Любомир О. Ортинський

УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В ЕВРОПІ

(1)

Українська еміґрація після другої світової війни належала, без сумніву, до найчисленнішої групи політичних виходців з країн Східньої й Центральної Европи. Поки вона в своїй переважній більшості переселилась до заморських країн, майже повних десять років місцем її великого таборування була Західня Европа. Який слід залишила вона там по собі, які тривкі досягнення здобули десятки тисяч українців, що їх великий відсоток становила інтеліґенція — ці питання насуваються при відвідинах Франції, Бельгії, Німеччини та Англії і при розмовах на ці теми з українськими діячами з інших европейських країн — Еспанії, Італії, Швеції, Голляндії і Швайцарії.

Під час відвідин згаданих країн вліті цього року, автор цієї статті не робив якоїсь спеціяльної студії над цими питаннями, а тільки спостерігав і занотовував те, що при засадничому знанні українських відносин в европейських країнах впадає в очі. Таким чином наші спостереження, оцінка положення і деякі висновки не мають претенсій ані на повноту, ані на всесторонність висвітлення теми.

Ми спостерігали сучасність і рівночасно ставили собі питання: хто і що залишиться з організованого українського життя в поодиноких країнах за п'ять, за десять років, які можливості матиме воно зберегти себе як активно діюча українська політична еміґрація. Шукання відповідей на ці питання загострювала свідомість, що наша батьківщина є складовою частиною саме европейського континенту з усіма його притаманностями, і що присутність і дія української політичної еміґрації в европейських країнах має для цілости нашої допоміжної політичної діяльности закордоном на користь батьківщини велике й незаступне значення.

Плиткий слід великої стопи

Ми шукали відповідей на всі ці питання, і, спостерігаючи наявну дійсність, ще й ще раз усвідомлювали собі, що якість, а не чисельність еміґрації рішає про значення, впливи і передусім про їх довготривалість закордоном. І все більше утверджувалось переконання, що наша така численна еміґрація була якісно заслаба, замало підготована, щоб у тяжких еміґраційних умовинах і супроти дуже непригожих для української справи настроїв в перших роках після війни належно скапіталізувати свою присутність і той політикум, з яким і задля якого ми покинули Україну. З ілюзіями ми вийшли закордон, і вони нас довгий час супроводили. Не була в тому тільки наша вина; склались на це також об'єктивні причини, в першу чергу непевність завтрішнього дня і плинкість міжнародного положення.

Але не без вини осталися й ми самі. Ми проґавили і змарнували велику нагоду, що розкрилась була перед нашою молоддю після війни у формі вийнятково доступних і дешевих студій в німецьких й інших европейських університетах. Це була власне та нагода, яка давала нам шанс підтягнути якість нашої еміґрації, дати їй тверді вихідні позиції для майбутнього побуту і дії, і то не зважаючи на те, де б їй не прийшлося бути: остатися в Німеччині чи в Австрії, виеміґрувати чи навіть повернутись на батьківщину. Цю нагоду ми використали мінімально, в меншій мірі, ніж інші східньо-европейські еміґрації. Ми не збагатили кадрів нашої академічної і навіть фахової інтеліґенції якимсь поважним числом з молодої генерації. В такий спосіб ми виключили можливість, принаймні для частини нашої еміґрації, включитись і глибоко закоренитись в економіку европейських країн, що на довшу мету себе оправдало б і для цілости діяльности українців закордоном було б корисне. Ми не підготовились також як слід до еміґрації за море. Використавши відповідно час перебування в ДП-таборах, ми могли уможливити собі кращий старт в ЗДА чи інших заморських країнах, щоб не починати там від споду або щойно орієнтуватись, що з собою робити.

Наслідки цих наших занедбань зустрічаємо сьогодні як в ЗДА й Канаді, так і в Европі. В европейських країнах вони проявляються так, що, крім старих, ще з краю, кадрів академічної інтеліґенції, молода генерація репрезентована хіба білими круками. Ось кілька прикладів: всього на всього двоє науковців з молодої генерації є при німецьких університетах, один в Лондоні, один в Швеції, один в Бельгії і... це майже все. На пальцях одної руки можна порахувати українців, що закінчили студії в Англії, хоча їх там могло бути щонайменше п'ятдесят. А саме ця категорія людей могла остатися і ввійти в економіку поодиноких країн, могла вирити глибший слід по такій великій, як наша, еміґрації. Ця категорія, а не допоміжні некваліфіковані робітники, можливості яких для ведення серйозної політичної діяльности закордоном, як це показує досвід, досить обмежені.

Малі впливи

Зв'язки з чужим світом, з конкретними людьми різних сфер і впливів, їх плекання, поглиблювання і вміле використовування для своїх національних цілей — це одно з головних завдань еміґрації. Порівняно з часом з-перед другої світової війни, ми їх в европейських країнах дещо поширили, але знов же не в такій мірі, як можна було сподіватися від такої чисельної еміґрації. А сталося це з тої простої причини, що замало було тих українців, які з успіхом це могли робити. Нещодавно в розмові з одним українським політичним діячем його англійський інтерльокутор, один із пляновиків англійської східньо-европейської політики, висловив погляд, що дехто з тих українців, які беруться заступати українську справу, не підготовані до того, щоб таку місію виконувати. І тому не можна дивуватися, коли довголітній український діяч в Англії з резиґнацією заявляє, що, після десятирічного перебування численних українців в Англії, їх контакти й впливи на формування англійської опінії про Україну — мінімальні, що подібно виглядають справи у Франції й в інших західньо-европейських країнах.

А коли навіть і є люди, що мають зв'язки з чужинецьким світом і могли б мати вплив і зробити не одно корисне діло для нашої справи, вони часто не знаходять для себе, для своїх дій і тактики зрозуміння серед української громади, що, призвичаєна до голосних, публічних виявів патріотизму, не розуміє техніки дипломатичної роботи і не дає їм належної підтримки.

Ми боїмось називати прикрі речі на ім'я і намагаємось їх завуальовувати великими словами. Коли слухаєш публічні виступи деяких наших діячів і переглядаєш нашу пресу, на перший погляд постає враження, що ми маємо самі тільки успіхи, і що наші впливи такі сильні, що ми на голову б'ємо всіх наших противників. І хоча мало хто вірить у ці заяви, але витворилась своєрідна обрядовщина, і „добрий тон" і „восточне кадило" належить до техніки й змісту поважної частини зовнішніх виявів української політики. Найкращі інтереси української визвольної справи вимагають перевірки такого нашого наставлення.

Д-р Лев Рубінґер

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД 1918 Р. В ЗОЛОЧЕВІ

1-го листопада цього року минає сорок років з того дня, як українські блакитно-жовті прапори на вежах города Львова сповістили світові, що українці Галицької Волости зявили свою волю жити самостійним життям у своїй незалежній державі.

Австрія в тім часі була ослаблена. Чотирилітня війна і пов'язані з нею труднощі, а до того революційні кличі зі Сходу створювали смертельну атмосферу для імперії. Кожний нарід, що входив тоді в склад австрійської імперії, думав своїми власними державницькими категоріями. В парі з тим і під впливом подій на Східній Україні, українське громадянство Галичини законтивізувалося.

Виходячи з цих міркувань, чільні громадяни міста Золочева вже перед першим листопада 1918 р. збиралися на таємні наради, на яких захоплення влади в українські руки було центральним питанням. Душею цих нарад був заслужений громадський діяч, адвокат д-р Ц. З військовиків на цих нарадах були: сот. Стефанів, пор. Вовк, пор. Л. Рубінґер та двох хорунжих, прізвищ яких не пригадую. Стало на тому, що головну команду в місті обіймає сот. Стефанів, залізничий двірець займає пор. Вовк, а вузлову залізничу стацію Красне — пор. Л. Рубінґер. При цьому пор. Рубінґер роззброює угорські частини, які стаціонували в Краснім, обсаджує двірець скорострілами і роззброює всі військові частини, які їхали з України, не пускає їх на Львів, а спрямовує на Тарнопіль. Після узгіднення операційного пляну, ми, військовики, почали негайно підготовляти наші частини до акції та виявляти думки підстаршин на випадок захоплення влади в українські руки. Плян треба було обдумати як слід, бо кожний необдуманий крок міг би довести до поразки.

І так минали дні місяця жовтня. Немов грім з погідного неба, дістаємо одного дня наказ полковника запасного куреня 35-го стрілецького полку на 31-ше жовтня прибути всім старшинам на нараду. Сотник Стефанів закликав мене до себе і сказав, що, правдоподібно, полковник довідався про наш плян і хоче нас заарештувати. З огляду на це він, мовляв, іде на нараду, а мені доручає тримати скорострільну сотню в поготівлю так, що коли б полковник звелів українських старшин арештувати, то він, тобто сот. Стефанів, покаже білу хустину, а я маю заалярмувати сотню, заарештувати штаб, звільнити арештованих, дати наказ горністові затрубіти на алярм і того ж дня перевести намічений плян.

Коли почалась нарада, сот. Стефанів став коло вікна, а я ходив під касарнею, не спускаючи з нього очей. Тим часом у скорострільній сотні я зарядив школу, при чому заявив, що на мій наказ „збірка" сотня з скорострілами та амуніцією має стати на подвір'ю й чекати на дальший наказ.

Нарада тривала коло години, але цей час видався мені цілим роком. Після її закінчення вийшов сот. Стефанів і сказав, що завтра ранком о 7 год. має бути збірка запасного куреня і він виголосить патріотичну промову. Тоді я відкликав поготівля, і ми розійшлися.

Вночі з 31 жовтня на 1 листопада приїхав зі Львова кур'єр військової організації з наказом о 8 год. ранку зайняти Золочів та його округу. О

(Закінчення на стор. 3-тій)

ТА ... КРАЩИЙ ЛЬВІВ

Париж — красунь.
Париж — це велет.
Стою онімілий.
Забракло слів.
І серце моє захоплене стеле:
— Слава Парижу!
Та ... кращий Львів!
О ні, не смійтесь!
Це не жарти.
Вглянься в свого неба красу.
Я Замок Високий на всі
[Монмартри
Міняти не понесу!
І що із цього —
Що Лювр і Бульвари,
Що Елісейські поля ...
Чужа краса це.
Чужі це чари.
Чужа земля.
Ходжу.
Зітхаю.
Справді чудово.
Гордіться, французи!
Є чим.
Ви — Парижем
Я — Львовом.
Кожен своїм.

РОСТИСЛАВ БРАТУНЬ

Михайло Островерха

... ДО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

Січень 1918 року.

Місто Корець на Волині покрите яснобліскучим покривалом снігу. Час до часу від Зв'ягеля прибігав сильний вітер і підносив усе нові хуґи, що притьмарювали сонце.

Рахувався я ще за воєннополоненого і працював у канцелярії „26-го тилового етапа Юго-Западного Фронта" — „журнал ісходящих і входящих бумаг" вів. У цій канцелярії було мені найкраще слідкувати за змаганнями за владу в Україні — законної Центральної Ради в Києві і солдатського совєту з Петрограду разом із прапорщиком Куриленком. У канцелярії нашого етапу переважала постава антисовєтська; москалів було між нами мало, а українці мали тоді мовчазних союзників у „малоросах", які були вижидаючо „невтральні" з нахилом — не коритись большевикам. І всі „приказанія" й „наказанія" Куриленка зі „ставки" ішли в „довгий ящик".

Прийшов і 22-ий січень. Проголошена в Києві самостійність України сколихнула нашу країну новим життям. Того ж дня зійшлись адвокат Багринівський, Боднаревський і, молоді, Білостоцький та Огійчук: обговорили всенародну маніфестацію Корця і сусідніх околиць на 24-го січня. Ця маніфестація — при допомозі всього духовенства, найдіяльніші ж о. Прокопович і о. Ціпановський — при великому здвизі народу зробила на всіх — і на приявних іще військових москалів та й на „невтральних" — велике враження.

Якось по цій маніфестації одержав я від мого команданта з УСС-ів, сотника Романа Сушка, з Корпусу СС-ів із Києва, листа — у відповідь на мого, — щоб я до Києва не прибував ,а на новий наказ ждав на місці. То я й ждав.

Перебув я ще прихід німців після Берестейського трактату; перебув я й реєстрацію усіх військовиків, що її переводила Центральна Рада. Як учора — бачу таку картину. Сиджу при столі біля дверей, що ведуть до кабінету, в якому працює командант етапу полк. Білинський і колежський реґістратор Гаврило Артемович Паславський, цей родом із Брацлава. Біля мене, на порозі дверей, став полк. Білинський — високий, худий, сивий, шляхетної постави старшина штабу. В руках тримає уже виповнений свій формуляр, у якому, м .ін., є рубрика: якої національности? Полковник кидає поглядом по всіх урядовцях- військовиках і — не звелівши мені, полоненому, на цю хвилину вийти — поволі, виразно каже:

— Панове! Від уряду України з Києва прийшов оцей формуляр до нас, вояків, щоб ми, кожен із нас, виповнили його на всі тут поставлені питання. Я, як самі чуєте, не вмію говорити по-українськи, проте, в цій рубриці написав так, як мені моє сумління сказало: українець. І всім вам раджу виповнити цю рубрику так, як кожному з вас сумління підкаже.

Така заява команданта зробила на всіх військовиків-українців помітно корисне враження. І один із них, що походив з української частини Курщини, фельдфебель Сергій Анохін, жартома сказав до мене:

— Ач, ми українці — вже, а ти австріяк — іще!..

Перебув я на тому етапі ще й „ізбірательноє право". Всім було ясно, що в такій свіжореволюційній атмосфері полк. Білинський не зможе втриматись при владі, то ми, українці, — бо й я „полонений" брав тут участь пропаґандою! — за тихою згодою таки полк. Білинського, повели серед військовиків справу так, щоб при „балатіровці" найбільше голосів дістав Ліщенко, молодий „заурядчиновник", що, до війська, був студентом Київського університету: він став командантом нашого етапу.

Врешті, у перших днях травня одержав я від сот. Р. Сушка листа — негайно вертатись до Коша УСС. Та поки до нашого Коша добився я, треба було відбути карантанну в Бродах. А далі — дістав я 6-тижневу відпустку „поворотця з полону". І щойно на цій відпустці зрозумів я наказ мого сотника з 1915-1916 років Романа Сушка. Бо одного дня приходить до мене до хати Зазамком-Бучач посланець від сотника Юліяна Нестайка, щоб я прийшов до нього на приходство.

Був я дещо здивований, що й сот. Ю. Нестайко є дома! І, либонь таки того ж дня, пішов я до сотника. Підношуся на горб, на якому стоїть той гарний і великий парохіяльний будинок, на Нагірянці-Бучач. Сотник побачив мене з вікна горішньої кімнати і запросив туди до себе. Привітались ми, перекинулись декількома звичайними реченнями вступу до розмови, сотник узяв два крісла, поставив їх у глухому куті біля печі й почав:

— Запросив я вас, бо маю важну справу обговорити. З дня на день ждав я на ваш приїзд. Те, що зараз скажу вам — таємне. Ця тайна мусить бути втримана суворою тайною перед людьми, яким не вільно її виявити, бо це загрожує мені й вам суворими карами, згідно з параграфами воєнного права супроти нас, вояків.

Мені стало дещо „невигідно" в моїй безтурботній, молодій, вояцькій поставі. Хоч як вже й здогадувався, до чого ця бесіда веде, бо ж, інколи, ще в полоні, коли революція уже переливалась Україною, я думав: пора й у нас, у Галичині, творити свою державу! Таке думалося, але „законної" спонуки ще не було! Ми, галичани, дисципліновані: наказу ж треба чи ні?

— Отож, товаришу, — говорив сотник, — прийшла пора, що й ми в східній Галичині мусимо перебрати владу в наші руки, проголосити самостійну Україну й на нашій землі, разом з Києвом. Щоб владу перебрати, нам треба зорганізувати бойові відділи. Ці відділи, кожен на свому місці, коли прийде наказ згори, мають несподівано перебрати владу від Австрії. Ви собі передумайте — кого до такого відділу втягати, щоб надавався, бо ж цих людей ще треба вишколювати, якщо вони не були при війську.

Остаточно ми вмовились: берусь організувати відділ бойовиків; по амуніцію для цього відділу мушу їхати до Чернівець сам, бо маю військові відпусткові документи; список бойовиків маю подати моєму місцевому командантові, сот. Ю. Нестайкові.

І так почалась у Бучачі перша конспіраційна проти Австрії робота. Ті бойовики були переважно інваліди, бо всіх здатних до війська молодих Австрія забрала. Згодом ця конспірація стала досить „відважною", бо що ближче вибуху, то Австрія ставала все кволішою, безрадною супроти вимог народів, над якими вона панувала.

Відділ бойовиків зростав! Пригадую собі — першим членом у мене був мій шкільний приятель Зенон Кізимович із Нагірянки. Справи відбувались ночами, то досвітками. Але моя відпустка добігала до кінця. Не знав я — що маю робити? На мою думку було: я повинен уже махнути рукою на мій поворот до Коша, бо ж важнішою була підготова до виступу. На це мій командант Ю. Нестайко — як дисциплінований вояк — коротко сказав:

— Наказу до виступу ще нема! Ваша відпустка завтра кінчиться — їдьте туди, куди ваш документ каже вам їхати!

Я наказу послухав і виїхав до Коша УСС у Вижниці, на Буковині. Тут приділено мене до куреня поворотців із полону, що стояв на Виженці, а його командантом був сот. Михайло Девосир. Тут ми — Зенон Весоловський, Осип Когут, Яків Малаховський і я — у ярім гніві нашого молодечого обурення зробили нашому Отаманові Коша Никифорові Гірнякові приємність, поставивши до нього вимогу: вже перебирати від Австрії владу!

Отаман був на нас жорстоко-неприємно обурений за цю нашу революційність! Але з нашими гарячими головами довго клопоту не мав, бо вже за два дні після цієї нашої вимоги прийшов жданий — 1-ий Листопад 1918 Року.

Бронкс, 14 жовтня 1958.

„СВОБОДА" ВЖЕ 65 РОКІВ ВИКОНУЄ ВЕЛИКУ МІСІЮ РЕЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ І ЇЇ ВИДАННЯМ: АНГЛОМОВНОМУ „УКРАЇНСЬКОМУ ТИЖНЕВИКОВІ" ТА ДИТЯЧОМУ МІСЯЧНИКОВІ „ВЕСЕЛКА" ПРОДОВЖУВАТИ ЦЮ МІСІЮ! ПОШЛІТЬ СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

Анастазія Микитчук

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО НА БУКОВИНІ

Минав рік за роком, минули й десятки літ, а з ними мигнув блискавкою й молодечий вік. За той час через наші рідні землі пересунулися на зміну всякі окупанти, силою відбираючи один одному владу та жорстоко помщаючись над нашим народом, що живе на своїй прадідній землі. З приходом на Буковину румунської влади, покинула й я не з своєї волі рідний край, прекрасні околиці на буковинській землі.

В рядах моїх найкращих споминів із тих днів молодости, пережитих коло матері, чітким карбом стоїть листопадове свято у Вижниці 1918 року.

Мій родинний дім знаходився на підніжжі Карпат, над річкою Виженкою, навпроти гори Лисина, між двома головними дорогами. Одна з тих доріг, Судилів, вела до Сторожинця та Чернівців, друга, віддалена на яких 400 метрів, ішла долиною понад річкою Виженкою до просмику Німчич, углиб гір, аж до Карпатської України.

Уже зранку в призначений день листопадового свята майже в один час показалася на обох головних дорогах кіннота з юнаками в народних строях. За кіннотою йшла спортова молодь, а далі жінки і чоловіки, несучи в руках синьожовті та січові малинові прапори і транспаренти з різними написами. Вони співали „Гей, там на горі Січ іде"! Похід маршував струнко, у найбільшім порядку в сторону вижницької церкви на польову Службу Божу.

З дальших сіл похід був уладжений так, як лежали села в даній околиці. Судилівською дорогою маршували села: Вагна-Дівок, Черешенька, Великий, Берегоміт. З подальших сіл в тім напрямі прибули сільчани, яким було ближче до Вижниці, як до Сторожинця, бо в Сторожинці мало відбутися також листопадове свято.

Другою головною дорогою йшли села з Карпатських гір: Ростоки, Мариничі, Устє-Ріки, Стебні, Довгополе, Конятин та з присілків Буркута. Друга частина гірських сіл з-над річки Путилівки помаршувала на свято до Сторожинця - Путилова (місцевість Федьковича). З гірських сіл їхав нарід цілу ніч кіньми, верхом та возами. Над ранком, спустившися з Німича, на долині поснідали, уставилися в похід і перемаршували Виженки, прямуючи на польову Службу Божу, За ними їхав „трен" — сотки возів з дітьми, харчами та одежею на випадок дощу.

Тупіт коней і гомін співу на обидвох головних дорогах відбирала гора Лисина і широко розносила відгомін, сповіщаючи населення, що починається свято.

Побачивши величезний здвиг народу з усіх доокольчних та далеких сіл, я відчула, як душа моя випросталась і як легко та приємно стало мені на серці. Тоді я подумала: „Що ж веде цей нарід на свято так величаво, як не національна свідомість?!"

На чолі з своїми вчителями прибули поблизькі села, що ми їх бачили з гори: Мала й Велика Виженка разом із шкільними дітьми, прикрашеними вінками з барвінку та квітів. Учителі були в чорних візитових строях або в народних строях. Потім надійшли села: Рівня, Підзахарич, Чорногузи, Іспас, Банилів. До свята прилучилися полонені з російської армії, самі українці, і частини залізничого полку з Києва, які не встигли вернути домів.

По Службі Божій величавий похід перейшов чвірками попри старостoвo у Вижниці, перейшов через село Чорногузи, завернув і по кількох годинах маршу прибув на означене місце над річкою Виженкою під горою Лисиною. Привітання, святочні промови, співи хорів, все котилося верхами карпатських гір, сповіщаючи, що Україна воскресла. За кожною промовою нарід вмивався сльозами, то радости, то туги за тими, що не вернулися з боїв додому. Збираючись гуртками, жінки оповідали про своїх синів, які пішли добровільно в Січові Стрільці. Моя знайома з села Стебнів підійшла до мене, привітала з великим празником і побажала многих літ прожити на волі. Потім звернула розмову на свого сина, як то він, відходячи в Січові Стрільці, сказав їй: „Мамо, не плачте за мною, я йду Україну визволяти". З плачем вимовила вона останні слова: „Та й не діждав бачити вільну Україну"!

Такі свята відбувалися тоді у всій північній Буковині. Кожне повітове містечко з доокольичними селами відзначило листопадове свято. Буковинський нарід думав, що його земля по довгій „мандрівці" вертає до нього, і що заживе він спокійним життям. Але не довго втішала буковинців ця думка. Незабаром почали кружляти чутки, що владу на Буковині перебирають румуни. У той час, коли румуни займали північну Буковину, я була в Заставнеччині.

Під Львовом почалися рішальні бої з поляками. Січових Стрільців з Василева (Застовнеччина над Дністром) відкликано під Львів. Востаннє попрощались ми з ними на залізничій стації у Веречанці. Буковина осталася самітною, без свого війська. Два дні пізніше вечером прибула до нас остання стрілецька стежа, командант якої попросив провести їх тайними стежками, бо вони йдуть під Львів, а їх уже оточило румунське військо. Провідник „прилетів" на коні на означене місце, і вмить зникли стрільці в нічній темряві.

Нарід з тугою казав: „А може вернуться наші назад"! Довго не визнавав румунської влади. В громадських урядах прибивали українську печатку з тризубом. Насміхувалися з „героїзму" румунських вояків, які говорили, що їм не треба північної Буковини, а вистачить своєї землі. Та охота окупантів на чужу землю відраву зросла, як побачили вони багаті господарства українських селян та плодючу землю Заставнеччини.

Почали румуни свою окупантську діяльність на займаних землях. Забирали й нищили українські бібліотеки, арештували та били людей, самі не знаючи, чого жадати від арештованих. Як били, то побиті місця посипали сіллю і знову били. Всі окупанти однакової вдачі. У своїй займанській захланності тратять прикмети культурної людини.

За якийсь час і я пішла стежками останньої стрілецької стежі. Але в моїй пам'яті назавжди осталися свіжими спогади про те, що буковинський нарід пережив. І в листопадові дні, коли ліси вбираються в ясну одіж, я лину думкою в рідний край, бачу величаві походи і заплакані обличчя жінок. Неволя цього народу є моєю неволею, вона мене вповні досягає тут, на вільній землі, і гнобить душу не менше як близьким мені людям там, на рідних землях.

МАНІФЕСТАЦІЯ З ПРИВОДУ 25-ліття ГОЛОДОВОЇ КАТАСТРОФИ В УКРАЇНІ

Заходами Демократичного Об'єднання Бувших Репресованих Українців Совєтським Режимом (ДОБРУС) — у неділю 26-го жовтня 1958 року, на Українському Національному Цвинтарі території Консисторії УПЦ в ЗДА в Бавнд Брук, Ню Джерзі, відбулася Жалібна Маніфестація.

Ще о год. 10-й ранку ВПреосв. Архиєпископ Мстислав, в асисті прот. о. Г. Пипюка, відслужив Божественну Літургію та у своєму Архипастирському слові відзначив страшне 25-ліття Голоду в Україні та згадав заслуги автора проф. І. Ф. Власовського, що написав кілька книг Історії Української Православної Церкви і цього року відзначає 75-ліття свого народження. Говорив Владика також про зріст УПЦ в ЗДА та перспективи її розвитку.

О год. 2-ій, була відправлена Велика Громадська Панахида. Не дивлячись на густий дощ, що падав цілий день, до Бавнд Бруку, прибули автами з різних стейтів Америки сотні людей, щоб пом'янути борців, лицарів і мучеників за Україну. Церква була переповнена. Панахиду служив Архиєпископ Мстислав в асисті духовенства: митроф. прот. Л. Веселовського, митроф. прот. К. Даниленка - Данилевського, прот. Гр. Пип'юка, свящ. Н. Столярчука, протод. П. Пушкаренка. В повному складі, під проводом проф. Василя Завітневича, співав Катедральний Хор св. Кн. Володимира з Ню Йорку, що прибув із своїм настоятелем. В Панахиді взяли участь Президент Української Народної Республіки в екзилі д-р Ст. Витвицький, генерал Ол. Загродський, військовики і інші видатні громадські діячі. „... Переглядаючи сторінки історії нашого великого народу„ — говорив у своїй промові Владика Мстислав, — ми бачимо, що цей народ через княжу, гетьманську й республіканську добу йде нерозлучно з Богом. Наш народ — народ богоносець! І дивно, що найбільше жертв наш народ приніс на вівтар нації — в листопаді місяці! Базар, листопадовий зрив, страшний голод. Ще зосени 1932 р. кремлівські володарі зробили нечувану змову проти 45-мільйонового, українського народу і готували йому Голготу. Відібрати в нього хліб і покласти кінець власницькій ідеології. Так поступили і сім мільйонів братів і сестер наших виморили голодом ...! Але народ богоносець не вмер, він живе і не вмре! Загоївши свої рани, він ще густіше й міцніше збивається в могутні лави на боротьбу за повне визволення, цей народ зостанеться в віках непереможним, бо він є з Богом!" ...

Після Панахиди відбувся похід на цвинтар. Падав густий, осінній дощ. Люди йдуть з хоругвами, прапорами. Несуть вінки. Ось могила, пам'ятник, напис: „Проф. Іван Дубина (Дубинець) з Київщини" — дата народження й смерти. Люди рясно оточують могилу. Служать, співають панахиду. Владика Мстислав коротко промовляє: „Тут лежить прах великого сина України, що мав до неї неперевершену любов — проф. Івана Дубинця, що написав страшну для большевиків „Білу книгу про чорні діла Сталіна", та розкрив світові народовбивчу політику безбожного Кремля. За цю тільки одну книгу його Україна згадуватиме в віках!" Після посвячення пам'ятника промовив Секретар Президії Федерації Світового Добрусівського Руху — редактор Павлович, закінчуючи словами: „Білу книгу про чорні діла Сталіна", що Ти почав писати, ми продовжимо всією еміграцією, бо за життя Ти був для нас втіленням ідейности, жертвенности й запопадливости, як треба працювати на добро свого народу та на славу Україні. Ти наш смолоскип і дороговказ! Нехай оцей кусочок української землі під небом далеким буде твоїм вічним покоєм та нехай ця земля буде для тебе легкою. А ти будеш довічно жити в серцях свого народу". З черги промовляв ще представник Крайової Організації Добрусу в Німеччині.

В гарній, модерній залі Консисторії, що вмістила до 400 людей, відбулась Маніфестаційна Академія, яку очолив Голова Комітету ред. Павлович. До Святочної Президії вибрано одноголосно: Президента Української Народної Республіки в екзилі д-ра Ст. Витвицького; Преосв. Архиєпископа Мстислава; митроф. прот. Л. Веселовського, митр. прот. К. Даниленка-Данилевського, прот. Гр. Пип'юка, прот. В. Пушкаренка, проф. В. Завітневича, свящ. Н. Столярчука, проф. С. Пікгайного — полову Президії Федерації Добрусівського Світового Руху; ред. М. Воскобійника — УРДП; Леонида Гудовського — ОДУМ; д-ра Трояна — УНДО; проф. Ів. Паливоду, кол. міністра УНР, від СУС, майора Шкірука — УНДС, голову ДОБРУС-у з Ню Йорку — І. Несенюка, ред. М. Степаненка; проф. Юрія Лавриненка-Дивнича та Білинського — представника від американських українців. Разом 18 осіб.

На програму Академії склалися промови п. Роберта Морриса, полк. Джека Дона, Семена Підгайного та Юрія Дивнича. Останній, колишній в'язень совєтських концентраційних таборів, з'ясував у своїй промові завдання, що стоять перед українцями у вільному світі: „Наша українська історія, подібних маштабів голоду від часів Батия в Україні ще не знала. Це був пекельний плян ударити по біологічному корінню нації, одноразово зрізавши її елітарне верхів'я і цим припинити гін українського народу до свого державнаго завершення Це великі й болючі рани! Наша нація потребує людей, що були в нас до революції і в національну революцію, але на жаль ми їх не маємо багато! Українська нація, що збалансувала свої сили, повинна йти до свого піднесення. Лихо, що впало на наш народ в 1933 р. повинно в надрах української нації спалахнути відпорним вогнем! Заходитися творити нову історію! Малопомітний, скромний трудженик проф. І. Дубинець, своєю книгою спричинився до безсмертя! Нам треба йти його слідами. Треба організувати Централю Світового архиву — Голоду 1933 року. Нам потрібно надрукувати про це ще сотні томів. Страшний 1933 рік нас не вбив, а воскресив і підняв народ на боротьбу за своє місце на землі! Збудуймо ж своїми ділами нерукотворний пам'ятник автору „ілої Книги, проф. Івану Дубинцю!" Під оплески авдиторії, промовець подякував всім присутнім за участь в Жалібній Маніфестації. Хвилиною мовчанки та дружнім співом Національного Гимну „Ще не вмерла Україна" закінчено Маніфестацію.

Після цього всі присутні: президент, архипастир, духовенство, військовики та видатні суспільно - громадські й церковні діячі й народ, взяли участь у Паминках жертв московсько - большевицького народовбивства. Багато промовляло і у всіх промовах звучав основний ляйт-мотив — непереможна віра у відновлення української державности у формі Української Народної Республіки.

Тут же в залі була влаштована виставка української та англомовної преси, літографічних ілюстрацій, фотокопій та документів з часів голоду 1933 року та розкопок Винницьких могил літом 1943 р.

о. К. Даниленко-Данилевський

● **Пакістанський президент** Іскандер Мізра, який зрікся свого посту у користь військового диктатора генерала Аюба Хана, виїхав до маленького містечка біля кордону Іраку, звідки походить його дружина. Поширились поголоски, що він виїде до Іраку на постійне, — бодай до часу, поки в Пакістані не настане спокій.

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД 1918 Р. В ЗОЛОЧЕВІ

(Закінчення зі стор. 2)

7 год. ранку 1-го листопада відбулася збірка цілого запасного куреня 35-го стрілецького полку в приявності штабу та старшин. Тоді виступив сот. Стефанів і виголосив патріотичну промову на закінчення якої сказав: „Як почуєте голос трубки на алярм, всі, як один, маєте зібратися тут на подвір'ї"! Після того старшини та стрільці розійшлися.

О 8 год. горніст затрубів на алярм, і стрільці та старшини зібралися на подвір'ї: Ніхто з них не знав, у чому справа. Та коли з'явився полковник, сотн. Стефанів приступив до нього і зголосив, що з нинішним днем українці перебирають владу в краю. Полковник дуже здивувався і заявив, що нічого про це не знає.

Тим часом пор. Вовк і я формували наші частини. Пор. Вовк перший підійшов до сот. Стефанова зі своєю сотнею і давши команду „позір" зголосив; „Пане Отамане, сотня чекає на Ваш наказ!". Одержавши наказ зайняти залізничу станцію, пор. Вовк відійшов. Потім підійшов я, дав команду „позір" і зголосив: „Пане Отамане, скорострільна сотня і одна чета чекають на наказ!". Одержавши наказ зайняти стацію Красне, я відійшов.

Старшини інших національностей, як німці, поляки, чехи, дивлячись, як то все зорганізовано відбувається, були дуже здивовані. Тоді сотник Стефанів вияснив їм цілу справу.

І так пор. Вовк із своєю сотнею зайняв залізничу станцію і приготовив машину і вагони. Опісля прибув я на стацію, завагонував свою сотню і від'їхав на Красне, яке обсадив військом, залишивши хорунжого комендантом. Не будучи певним, що мадярські частини, які стаціонували в Краснім, не поставлять опору, я розвинув розстрільну, в бойовій формі підійшов до міста і оточив його, а сам з кількома підстаршинами та стрільцями пішов до команданта угорської команди. Представившись командантові, я зголосив, що з нинішнім днем владу в Галичині обіймають українці, і попросив його, щоб дав наказ своїй частині скласти зброю. Командант, побачивши стрільців з крісами та синьо-жовтими опасками на рукавах, дуже здивувався і сказав, що він нічого не знає. Тоді я про все його поінформував, і він дав наказ скласти зброю. Саме тоді в Краснім були табори австрійських полонених, які вертались із російського полону. Я негайно змінив при тих таборах мадярську сторожу, оголосив полоненим, що владу в Галичині перейняли українці, заявив їм, що в найкоротшому часі відправлю їх додому, і закликав, щоб додержували спокою. Полонені прийняли цю вістку з великим захопленням. На другий день я дістав вагони і полонених мадярів відправив зі стації. Навівши порядок в місті, я обсадив залізничу стацію скорострілами і почав розброювати всі військові частини, які їхали з України, спрямовуючи їх на Тарнопіль. Більше клопоту мав я з польськими частинами, які не хотіли складати зброї, але коли я загрозив, що стрілятиму по вагонах, і коли вони побачили, що скоростріли готові до стрілу, тоді, виявляючи своє невдоволення різними епітетами на „гайдамаків", таки складали зброю. Після того, як військові ешелони переїхали, мене перенесено до фронтової частини під Львовом.

Одначе не довго судилося нам держати владу на батьківських землях в своїх руках — відвічний ворог переважаючими силами, вивінуваний французькою зброєю змусив нас покинути рідний край. З болем серця та з сльозами на очах покидали сини галицької України батьківські пороги, сподіваючись, однаковож в тій надії, що як не їм, то їхнім дітям допоможе Всевишній повернутися на рідні землі, щоб піднести синьо-жовтий, залитий потом і кров'ю прапор над золотоверхим Києвом та Львовом.

Нехай же день 1-го листопада 1918 року буде провідною зорею в нашій боротьбі за права і свободу дорогої нам України. Не сміємо відпочивати в наших змаганнях доти, аж поки не поставимо дах над тією величавою нашою будівлею — Соборною, Незалежною Україною.

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 5.

Т. Р., Филаделфія	$ 65.00	С. Закапирин, Гері	3.00
Українська Американ. Громада, Честер	65.00	А. Білинський, Аллентавн	3.00
І. Толочний, Ню Йорк	10.00	П. Шимкович, Ню Йорк	2.00
Д. Шмагала, Клівленд	10.00	Ф. Савчук, Мідл Віллидж	2.00
Г. Матис, Честер	5.00	В. Запарюк, Ютика	2.00
Ф. Ватраль, Маджестік	5.00	В. Пулк, Акрон	2.00
Р. Шевчук, Бруклин	5.00	О. Петеш, Равей	2.00
М. Пушкар, Ню Гейвен	5.00	В. Черемшинський, Ню Кенсінгтон	2.00
В. Пересада, Балтімор	5.00	Г. Пастушенко, Мінеаполіс	2.00
М. Польовий, Арлінгтон	5.00	Д. Чеверда, Віллінстон	2.00
І. Гупало, Бронкс	5.00	Б. Оленчак, Саскачеван	2.00
І. Кузь, Пасейк	5.00	М. Колюбінський, Фенікcвіл	2.00
С. Гнатів, Мідлтавн	5.00	П. Архетко, Рачестер	2.00
Л. Селіський, Вілмінгтон	5.00	Г. Тимус, Питсбург	2.00
Д-р Т. Мацьків, Саскачеван	5.00	В. Копчук, Ню Йорк	2.00
П. Боднаренко, Елизабіт	5.00	П. Яцишин, Филаделфія	2.00
І. Тріщук, Рачестер	5.00	І. Сосульський, Джерзі Ситі	2.00
Й. Д. Стетт, Гайленд Парк	5.00	В. Кіналь, Шикаго	2.00
С. Кріль, Питсбург	5.00	Й. Білинський, Когоес	2.00
М. флик, Едмонтон	5.00	Т. Загородний, Мілвокі	2.00
І. Порипко, Филаделфія	5.00	О. Берегуляк, Маєрставн	2.00
Е. Приходько, Ню Йорк	5.00	М. Федась, Вест Іслип	1.00
І. Шалко, Дітройт	5.00	В. Сопотюк, Мінеаполіс	1.00
Д-р А. Хомин, Ліма	5.00	І. Клюс, Струтерс	1.00
Відд. 345 УНС, Мінеаполіс	5.00	І. Дудяк, Гакеставн	1.00
Відд. УККА, Мінеаполіс	5.00	І. Дубик, Маямі	1.00
Д. Іващук, Ст. Луїс	4.00	С. Лібович, Ню Йорк	1.00
І. Пініло, Шикаго	3.00	К. Бахур, Варрен	1.00
Л. Рейнарович, Бруклин	3.00	В. Репчук, Ню Йорк	1.00
П. Костик, Джерзі Сіті	3.00	М. Варицький, Боффало	1.00
М. Ребрик, Торонто	3.00	М. Бартків, Ню Йорк	1.00
Я. Закаляк, Лінден	3.00		
Й. Охрім, Гартфорд	3.00	Разом	$ 351.00
Д. Галонжка, Роксбурі	3.00		
Д-р М. Дмитренко, Гр. Лейкс	3.00	Раніше проголошено	$ 1,000.40
Д. Романишин, Шикаго	3.00		
Т. Баль, Рачестер	3.00		
П. Слободян, Бруклин	3.00	Разом	$ 1,351.40

НТШ в Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тягу цієї Конференції 4 доповіді. У першій із них проф. М. Заклинський, учасник боїв за Львів, описав хронологічно перебіг цих боїв, ентузіязм молоді, з яким вона боролась проти переважаючої сили ворога та участь УСС в обороні Львова. Проф. М. Андрусяк подав позитивні сторони наших змагань за Суверенну Українську Державу, а також і наші недоліки на цьому полі. Сотник УГА д-р І. Ковак дав доповідь про творення і організацію Української Галицької Армії та її участь у воєнних діях 1918 р. На закінчення ген. штабу ген. пор. П. Шандрук, який проводив цією Конференцією, закінчив її доповіддю про значення Листопадового Зриву для історії української державности. — На Урочистій Науковій Конференції був присутній Президент УНР в екзилі д-р С. Витвицький, представник Вільного Козацтва ген. В. Глазков та репрезентанти українських організацій. Публіка виповнила вщерть простору залю Наукового Товариства ім. Шевченка.

ЗДА передадуть Европі продукцію деяких ракет

Париж. — З'єдинені Держави готові передати Західньо-европейській Унії, що охоплює 6 західньо - европейських континентальних країн і Англію, продукцію протилетунської ракети „Гок" („Яструб"), пише преса. Вона довга на 17 стіп і має в промірі 14 цалів, з засягом 25 миль, при чому невідхильно вдаряє в наміченy ціль на віддаль сім миль (10½ кілометрів). Ракета „Яструб" знаходиться все ще у стадії удосконалювання. Ця справа стоїть у тісному зв'язку з стандаризацією озброєння в усіх країнах НАТО. Постійна Комісія для справ озброєння названого 6-членного західньо - европейського блоку, який, зрештою, цілість належить також до ширшого бльоку НАТО, віддавна висловлює своє невдоволення з того приводу, що властиво одна тільки Америка розпоряджає всіми модерними засобами зброї. За окремим двостороннім договором, ЗДА постачають Англії ракети типу „Тор", вона має власну атомову зброю, — Італія дістає ракети Юпітер. Франція не має ані атомової ані ракетної зброї. Де Голь не вдоволений також з теперішньої політичної структури НАТО і волів би перетворити її на „директорію" трьох великодержав — ЗДА, Англії і Франції, проти чого виступають малі держави й такі великі держави, як Західня Німеччина й Італія.

П О Д Я К А

З Волі Всевишнього відійшов від нас у вічність дня 14-го вересня 1958 р., в Коговз, Н. Й.,

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО І ДІДУНЬО,

бл. п. Данило ЗАЛЬОПАНИЙ

Цією дорогою складаємо нашу щиру подяку всім Тим, що у нашому тяжкому і несподіваному горю, виявили нам співчуття, за участь у похоронних відправах і за відпровадження Покійного на вічний спочинок.

СОФІЯ — дружина
РОСТИСЛАВА і ЙОСИФ БІЛИНСЬКІ — донька і зять
ОЛЬГА і ТЕОДОР РАКОЧІ — донька і зять
ЄВГЕНІЯ, СТЕФАНІЯ і ВОЛОДИМИР БІЛИНСЬКІ, КАТРУСЯ і ДАРІЯ РАКОЧІ — внуки

УКРАЇНЦІ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПЕРЕДВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ

У теперішній, як і в багатьох попередніх передвиборчих кампаніях, кандидати обидвох головних партій намагаються забезпечити собі голоси поодиноких етнічних груп, в тому і української, включаючи тим самим у свою передвиборчу кампанію і арґументи, які мають окреме значення для цих груп. Також і поодинокі групи, включно з українською, намагаються використати такі передвиборчі кампанії для відповідної популяризації справ і проблем, які лежать їм найбільше на серці, що в українському випадку є без сумніву справа американської допомоги українським визвольним змаганням. Подані вгорі дві фотографії були зроблені під час передвиборчої зустрічі української групи з двома кандидатами на губернатора стейту Ню Йорк.

На першій фотографії, зробленій під час зустрічі українських представників з республіканським кандидатом на губернатора п. Нелсоном Рокфеллером, видно (від ліва): д-р В. Борак, ред. Р. Ільницький, п. В. Різник, п. П. Стасюк, адв. О. Купчин, адв. А. Дачук, інж. Ів. Жуковський, п. Ю. Ревай, адв. М. Пізнак, що є головою Українського Відділу в Стейтовому Комітеті Республіканської Партії і був організатором цієї зустрічі, як також одним з активних учасників загальної передвиборчої кампанії в користь республіканського кандидата Нелсона Рокфеллера (біля нього) п-ні Д. Пізнак, М. Рабб, д-р Олесницький, Д. Галичин, голова Українського Відділу в Крайовому Комітеті Республіканської партії, М. Лебедь, Вол. Джус. Приявні були також: всч. о. О. Засійбіда, всч. о. мітрат Л. Весоловський, д-р Я. Восвідка, ред. А. Драган, ред. Ів. Кедрин, ред. Ст. Шумейко, д-р М. Стахів, д-р Л. Ортинський, п. Ів. Винник та інші.

На другій фотознімці, зробленій під час зустрічі з губернатором Аверелем Гарриманом, демократичним кандидатом на перевибір, стоять (від ліва): Н. Лисогір, п-ні І. Бенцаль, п. Вол. Гендрикс, Вол. Бакад, п. Б. Безкоровайний, губернатор А. Гарриман, демократичний кандидат на сенатора ЗДА Френк Гоґен, адв. С. Ярема, що є крайовим координатором української групи в Демократичній партії, інж. Мирон Леппалюк, адв. В. Колодій, ред. Вол. Душник, д-р Я Падох і ред. А. Драган.

„Фармерський альманах" передбачає лагідну зиму

Ню Йорк. — У Дубліні, Ню Гемпшир, вийшов друком фармерський календар, який називається „Старий фармерський альманах" і який появляється вже 167 раз, бо його перший річник появився був в 1792 році. Як в кожному календарі, призначеному для рільників, так і в цьому альманаху є передбачена погода на цілий рік. Її передбачують на основі обсервації природи впродовж літа та осени. Редактор гордий є на передбачення в своїй книзі і каже, що вони в 1958 році принаймні так само здійснювалися, як здійснювалися передбачення федерального бюра погоди. На 1959-ий рік „Старий фармерський альманах" передбачає назагал „лагідну зиму". І так листопад буде лагідніший від нормального, грудень мав би бути холодний і вітряний, але не холодніший за нормальні грудні; зате в січні, лютому і березні мала б бути температура на кілька ступнів лагідніша від нормальної. Хто хоче, може вірити цим фармерським передбаченням, але для повноти додамо, що канадійські індіяни для Канади передбачають холодну зиму.

Знайдено тіло 7-річного Павла Ґроховіча

Помптон Рівер, Н. Дж. — 2-го листопада знайшли в річці тіло 7-річного Павла Ґроховіча, за яким шукали рідня, поліція та члени різних товариств від 16-го жовтня, коли він на позиченому в сусідської дівчини ровері мав їхати до Такоми, Вашинґтон. Батьки його недавно переселилися з Такоми до Ню Джерзі, і хлопець хотів відвідати своїх дідуся і бабусю в стейті Вашинґтон. Сотки осіб шукали його, не знаючи того, що він лежав неживий в річці Рамапо, 500 стіп від рідного дому. Малий Павло що тільки вчився їздити на ровері, і його товариші оповідають, що він часто падав. Поліція гадає, що він їхав ровером, заїхав ним у річку і втопився зараз після того, як виїхав з дому. Ровер знайшли в річці біля нього. Батьки дитини в розпачі.

Пастернак просить Хрущова не проганяти його з Совєтів

Москва. — Російський підсовєтський письменник Борис Пастернак, який дістав нагороду Нобеля за цілість своєї літературної діяльности, але фактично за заборонену в Совєтах повість „Доктор Живаґо", і через те стягнув на себе гнів большевицької кліки, звернувся з благальним листом до Нікіти Хрущова, щоб той не проганяв його з Совєтського Союзу. Пастернак запевняє, що він „зв'язаний з Росією своїм народженням, життям і працею", не уявляє собі життя поза Совєтами і що виїзд із Совєтів за кордон на постійне означав би для нього смерть. У своєму листі Пастернак говорить про свої „помилки" і „промахи", засуджує політичний шум довкола його особи, та запевняє „з рукою на серці", що він „зробив вже дещо для совєтської лідератури і може бути для неї корисний в будуччині". Лист Пастернака прийшов у зв'язку з промовою голови Ліги комсомольців В. Семічастного на вічі, на якому виступав також Хрущов, щоб прогнати Пастернака з СССР. За очевидним приказом згори, Спілка письменників СССР не тільки викреслила Пастернака з своїх членів і заборонила йому вживати назви письменник, але зголосила до совєтського уряду петицію, що її підписали слухняно кількасот осіб, щоб позбавити Пастернака громадянства і на цій підставі видалити його з кордонів СССР, як „зрадника". Водночас появився офіційний комунікат ТАСС-а, який стверджує, що „невірними є західні вістки, наче б совєтський уряд не дозволив Пастернакові поїхати до Штокгольму та перейняти там признану йому нагороду Нобеля (з якою зв'язана грошова сума понад дол. 41,000). ТААС запевняє, що уряд не має нічого проти такого виїзду Пастернака та що сам Пастернак ніколи до ніякої совєтської установи не звертався з просьбою на видачу йому пашпорту й виїздної візи. Дружина Пастернака заявила закордонним журналістам, які зголосились на його „дачі", що її чоловік, який, зрештою, має вже 68 років, захворів внаслідку хвилювань в останніх днях.

ОН поручають припинення атомових дослідів на час Женевської конференції

Об'єднані Нації. — В суботу 1 листопада ц. р. Політична Комісія Об'єднаних Націй, яка, властиво, є тотожна з Генеральною Асамблеєю, бо складається з усіх 81 членів тієї організації, прийняла 49 голосами проти 9 комуністичних, при 23-ох, що стрималися, спонзоровану 17 країнами резолюцію, яка поручає припинення всіх експериментальних атомово-водневих вибухів під час теперішніх нарад Женевської конференції над цією справою. Совєтський бльок голосував „проти" тому, що зголосив був власну резолюцію, яка поручала негайне припинення атомових експериментів „по всі часи", без зв'язку з контрольною системою. На 23 голоси, що „стрималися", склалися здебільша азійсько-африканські країни, але також Швеція, Австрія, Франція, Фінляндія й Ізраїль. Після проголошення висліду голосування, совєтська делеґація оприлюднила різку заяву проти Об'єднаних Націй і проти З'єдинених Держав, які ніби „не хочуть миру і розброєння". Совєтська заява закидає З'єдиненим Державам, що вони робили „натиск" на різні держави, залежні економічно від Америки, щоб вони голосували за тією резолюцією. На тому самому засіданні 52 голосами проти 9-ох комуністичних при 19-ох, що стрималися, прийнято резолюцію Австрії, Японії і Швеції з висловленням надії, що теперішня Женевська конференція в справі припинення атомових дослідів скінчиться успішно. Зате відкинено 36 голосами проти 26 при 19, що стрималися, резолюцію Індії й Югославії, яка поручала припинення атомових дослідів „назавжди" із порученням контрольно-інспекційної системи. Після невдачі індійсько-юґославської резолюції, Совєти відкликали свою резолюцію, побачивши безвиглядність її успіху.

ТАРЗАН, ч. 4154. Назад курною дорогою.

Мавполюд усміхнувся. — Не шкодить, що без Легкого Джова... Я навіть не думав, що він буде з нами...

Після того Тарзан промовив до своїх рекрутів новобранців. — Маршуємо і атакуємо вранці! Руш!

Наоливлювали рушниці, приготовляли амуніцію... І через кілька мінут рішуча

група верталася курним шляхом до Кінду!